

Březen – duben

Jaro je v ročním cyklu přírody jako východ slunce v novém dni: temný čas klidu končí a všude se postupně probouzí život. V některých letech přichází jaro už v březnu, jindy až v dubnu. Záleží na tom, jak je teplo. „Ranní ptáčata“ mezi lesními rostlinami se pro nás shromáždila na tomto obrázku, abychom se s nimi mohli seznámit. Ve skutečnosti je nikdy nespatříme takto blízko u sebe, ba dokonce sotva v jednom a tom samém lese. Tyto malé rostliny jsou často potravní specialisté a každému druhu se daří pouze v určité půdě. Přesto mají tyto *rané květy* něco společného: všechny jsou doma v listnatých a smíšených lesích a kvetou pouze v předjaří. To opět souvisí se světlem. Dokud jsou listnaté stromy ještě holé, je v těchto lesích poměrně světlo. To se změní, až když stromy rozvinou své listy. Koruny stromů pak spolykají většinu světla a na malé rostliny dole na zemi jej moc nezbyde.

Musí si proto s růstem a rozkvetem pospíšet a vystihnout přesně ten správný okamžik. Jakmile se dostatečně oteplí, jsou tu. Je až s podivem, jak rychle se objeví! Aby to vše dokázaly, musí být dobře připravené. Tyto časné kvetoucí rostliny si totiž připravily živiny do svých cibulí, hlíz či oddenků už v předchozím roce. A nyní je využijí k bleskovému startu.

Také *lískový keř* (vlevo nahoře), *vrba* (vpravo nahoře) a *lýkovec* (pod ní) spěchají, aby vykvetly. Podobně jako u všech keřů a stromů vyčkávají jejich květy a listy v množství pupenů, které se na větvích utvořily již loni v létě. Lýkovec své voňavé hvězdicové květy otevírá často již v únoru. Ale netrhejte je. Tento malý keřík je chráněný. A mimoto je jedovatý.

Dlouhé žluté jehnědy na lískovém keři jsou samčí květy. V suchých dnech se z nich sype přepychově hojné množství *pylu*. Nenápadné samičí květy mají na špičce

malý červený štěteček – vidíte jej? Jím zachytávají samčí pyl. Pouze v opylených, a tím i oplozených samčích květech mohou na podzim dozrát lískové ořechy. S opylením květům lísky pomáhá vítr. „Kočičkám“ – *vrbovým jehnědám* – i květinám rostoucím na zemi s ním pomáhá také hmyz. Včely, mouchy a malé brouky lákají květy svou vůní a zářivými barvami. *Prvosěnka jarní* vpravo je citronové žlutá, *jaterník podléška* před ní modrý a *sasanka hajní* zářivě bílá. *Dymnivka dutá* (uprostřed) může kvést různými barvami: fialově, růžově nebo bíle. *Orsej jarní* vedle ní kvete žlutě jako žlutek a *fialka* modro-fialově. Květy *plicníku lékařského* (za ní) jsou nejprve červené a poté postupně modrají. Sotva se rozzáří jarní slunce, probudí se také celá řada zvířat. *Babočka kopřivová* zkouší, zda po dlouhém zimním odpočinku ještě umí létat. A *včely* bzučí v kvetoucích keřích a sbírají pyl. *Plšík lískový* se probudil ze zimního spánku a hbitě šplhá po lískovém keři. Přes den se ven odvažují pouze mladá zvířata. Ta starší jsou opatrnější a své kulovité hnízdo opouštějí až za tmy. Na vrbové větvi hlasitě běduje *červenka* a ze suchého listu na zemi se poněkud těžkopádně prodírá *ropucha*. Jakmile roztaje led a sníh, probudí se život také v lesní půdě. Žížaly jste si už určitě všimli. A co těch dvou *sviněk* vlevo od ní? A *stonožky škvorové* v pravém rohu? Mimořádně – měňavě lesklý brouk nad ní má také zábavné jméno. Jmenuje se *krajník*. V teplých měsících v roce loví v keřích a na stromech. Představte si: jediný brouk dovede spořádat až 400 housenek za rok!